לעשות מְחִיצָה שֶׁל בַּרְזֶל, כדי לְהַפְסִיקוֹ – להפסיק בין שני חלקי הבריכה.

דהיינו, כגון באופן שיש שתי עיירות העומדות במרחק של ארבעת אלפים אמה זו מזו, ויש ביניהן בריכה מליאה מים, וכל אחת מן העיירות שואבת מים מבריכה זו, צריכים תושבי העיירות לעשות מחיצה של ברזל באמצע הבריכה, כדי להפריד בין המים השייכים לתחום העיירה האחת ונגררים אחר שביתתה, לבין המים השייכים לתחום העיירה השניה [ראה ציור]. שאם לא יעשו כן נמצא שמתערבים המים אלו באלו, וכאשר שואבים תושבי העיירה האחת מן המים שבצידם, נוטלים הם אף מן המים השייכים לתחום העיירה השניה, ומאחר ומים אלו יצאו חוץ לתחומם נאסרו בטלטול.

הגמרא מביאה דעה החולקת על דין זה: מְחַיֵּיךְ עָלַיהּ – שוחק היה רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא על דין זה ששנה רבי חייא.

מבררת הגמרא: מַאי טַעְמָא קָא מְחַיֵּיךְ – מדוע שוחק היה על דין זה, אֵילֵימָא – אם נאמר שטעם הדבר הוא מִשּׁוּם דְּתָנֵי לָהּ – רבי חייא שנה ברייתא זו כְּשִׁיטַת רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי, הסובר שחפצי הפקר קונים שביתה, ולשיטה זו יוצא דין זה לְחוּמְרָא, שאסור להביא את המים שבתחום העיר האחת אל העיר האחרת, וְאִיהוּ – ואילו רבי יוסי ברבי חנינא סְבִירָא לֵיהּ כְּרַבָּנָן – סובר כשיטת חכמים שחפצי הפקר אינם קונים שביתה, ולשיטה זו יוצא דין זה לְקוּלָּא, שמותר להביא מים מתחום העיר האחת לתחום העיר האחרת, ומשום כך היה שוחק על דברי רבי חייא, אם כן יש לתמוה, וּמִשּׁוּם דְּסָבַר לְקוּלָּא מַאן דְּתָנֵי לְחוּמְרָא מְחַיֵּיךְ עָלָהּ – וכי מפני שהוא סובר להקל יש לו לשחוק על מי ששונה להחמיר.

ומחמת קושיא זו מבארת הגמרא את שחוקו של רבי יוסי ברבי חנינא באופן אחר: אֶלָּא משום כך היה שוחק, מִשּׁוּם דְּתָנְיָא בברייתא, נְהָרוֹת הַמּוֹשְׁכִין – הנמשכים הלאה ממקום נביעתם, וּמַעְיָינוֹת הַנּוֹבְעִין מתוך הקרקע במקומם ואינם נמשכים הלאה, הֲרֵי הֵן כִּרְגְלֵי כָּל אָדָם בשבת או ביום טוב, אף אם שייכים הם לאדם אחר, שמאחר ונעים ונדים הם אינם קונים שביתה במקומם.

נמצא לפי זה, שהמים הנובעים בבריכה בין שתי עיירות אינם קונים שביתה כלל, ואין צריך מחיצה להפסיק ביניהם, ולפיכך שוחק היה רבי יוסי ברבי חנינא על דין זה.

מקשה הגמרא: וְדִלְמָא בְּמִכּוּנָסִין – שמא עוסקת הברייתא שהביא רבי חייא במים העומדים במקום אחד ואינם נמשכים או נובעים, ולפיכך קונים הם שביתה, ואסור להוציאם מתחום העיר האחת לתחום העיר האחרת, ומדוע שחק על כך רבי יוסי ברבי חנינא.

ומחמת קושיא זו מבארת הגמרא את שחוקו של רבי יוסי ברבי חנינא באופן אחר: אֶלָּא מִשּׁוּם כך שחק, דְּקָתָנֵי – לפי ששנה רבי חייא בברייתא שצָרִיךְ מְחִיצָה שֶׁל בַּרְזֶל לְהַפְסִיקוֹ. ועל כך יש לתמוה, מדוע צריך דווקא מחיצה של ברזל, וּמַאי שְׁנָא קָנִים דִּילְמָא – מדוע לא די במחיצה של קנים, בהכרח צריך לומר, שהטעם הוא משום דְּעַיְילֵי בְּהוּ מַיָּא – שנכנסים מים בין הקנים, ואין מחיצה זו מועילה להפריד בין המים שבתחום העיר האחת לבין המים שבתחום העיר האחרת, ואם כן יש להקשות, מה תועלת יש במחיצה שֶׁל בַּרְזֶל, הרי בה נַמִּי עַיְילֵי בְּהוּ מַיָּא – אף בזו נכנסים המים מלמטה, שהרי סתם מחיצה גבוהה עשרה טפחים ואינה מגעת עד קרקעית המים, ואף אם תגיע עד הקרקע אינה יכולה לחסום את מעבר המים לגמרי. ולפיכך שוחק היה רבי יוסי ברבי חנינא על דברי רבי חייא.

מקשה הגמרא: וְדִלְמָא צָרִיךְ וְאִין לוֹ תַּקָּנָה קָאָמַר – שמא כוונת הברייתא שצריך היה להניח בין התחומים מחיצה של ברזל שתפסיק לגמרי ביניהם, אך מאחר ואי אפשר לעשות כדבר הזה, ממילא אין תקנה למים אלו, ואין תושבי העיירות רשאים לשאוב מבריכה זו בשבת. ומדוע שחק על כך רבי יוסי.

ומחמת קושיא זו מבארת הגמרא את שחוקו של רבי יוסי ברבי חנינא באופן אחר: אֶלָּא לפיכך שוחק היה על דין זה, מִשּׁוּם דְּקַל הוּא – קולא היא שֶׁהִקִּילוּ חֲכָמִים לגבי מחיצה העומדת בְּמַיִם, שדי בזה במחיצה כל שהיא, אף שעוברים המים מעליה ומתחתיה, ובלבד שיהא בה עשרה טפחים. ולפיכך תמה היה עליו מדוע הצריך מחיצה של ברזל, הרי די במחיצה של קנים.

ומצינו שהקילו חכמים במחיצה העומדת במים, כְּדְרַבִּי טַבְלָא – כמו ההוראה שהורה רב לרבי טבלא, דְּבָעָא מִינֵּיהּ – שאל רַבִּי טַבְלָא מֵרַב, מְחִיצָה הַתְּלוּיָה באויר, דהיינו, שתחתיתה של המחיצה גבוהה יותר משלשה טפחים מן הקרקע, מַהוּ שֶׁתַּתִּיר לטלטל בְּחוּרְבָּה, שלא תהא נידונת כפרוצה לרשות הרבים. אָמַר לֵיהּ רב לרבי טבלא, אֵין מְחִיצָה תְּלוּיָה מַתֶּרֶת אֶלָּא בְּמַיִם, משום דכל הוא שֶׁהִקִּילוּ חֲכָמִים בְּמַיִם – קולא מיוחדת היא שהקילו חכמים לגבי מחיצה העשויה לחצוץ במים, שבזה אין צריך דיני מחיצה גמורה אלא די בכל שהוא, אבל בשאר מקומות צריך מחיצה גמורה, ולפיכך אין מחיצה תלויה מתרת בחורבה.

מבואר מדברי רב, שדי לעשות מחיצה תלויה במים, אף שהמים נכנסים מלמטה, ויש ללמוד מכך שגם מחיצה של קנים מועילה במים, אף שהמים נכנסים בין הקנים, ולפיכך שוחק היה רבי יוסי ברבי חנינא על רבי חייא שהצריך מחיצה של ברזל.

שנינו במשנה (לעיל מה.): וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע וכו', רבי אליעזר אומר, והוא באמצען, רבי יהודה אומר, לאיזה רוח שירצה ילך.

מקשה הגמרא: רַבִּי יְהוּדָה הסובר שרשאי הוא לילך ארבע אמות לאיזה רוח שירצה, הֵיינוּ תַּנָּא קַמָּא – הרי זה ממש כשיטת חכמים החולקים על רבי יוחנן בן נורי וסוברים שאין לו אלא ארבע אמות.

מתרצת הגמרא: אָמַר רָבָא, שְׁמוֹנָה אמות עַל שְׁמוֹנָה אמות אִיבָּא בֵּינַיְיהוּ – יש ביניהם. כלומר, דעת חכמים היא שאדם שלא קנה שביתה מערב שבת יש לו ארבע אמות לכל הצדדים, דהיינו שיש לו שטח של שמונה אמות על שמונה אמות שהוא עומד באמצעו, ואילו רבי יהודה סובר שיש לו ארבע אמות על ארבע אמות בלבד, אלא שרשאי הוא לבחור לאיזה צד ליטול ארבע אמות אלו.

תַּנְיָא נַמִּי הָכִי – ואכן כך שנינו בברייתא, יֵשׁ לוֹ שְׁמוֹנָה אמות עַל שְׁמוֹנָה אמות, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, והוא הנזכר במשנתינו כ'חכמים'. הגמרא מפרשת באיזה ענין נחלקו חכמים ורבי יהודה: וְאָמַר רָבָא, מַחֲלוֹקֶת זו של חכמים ורבי יהודה אם יש לו ארבע אמות על ארבע אמות או שמונה על שמונה, לא נאמרה אלא לענין לְהַלָּכָה, אֲבָל לענין לְטַלְטֵל דִּבְרֵי הַכֹּל אַרְבַּע אַמּוֹת אֵין, טְפֵי לֹא – הכל מודים שאין הוא רשאי לטלטל אלא בארבע אמות ולא יותר, דהיינו, שאף חכמים הסוברים שרשאי להלך שמונה אמות, מודים הם שאינו רשאי לטלטל אלא בארבע אמות.

הגמרא מבארת מהיכן לומדים דין ארבע אמות: מברירת הגמרא: וְהָנֵי – אלו אַרְבַּע אַמּוֹת שנתנו חכמים לאדם שלא קנה שביתה בערב שבת, הֵיכָא כְּתִיבָא – היכן רמוזים הם בתורה.

מבארת הגמרא: כְּדְרַבָּנַיָּא – כמו ששנינו בברייתא, נאמר בכתוב (שמות טז כט) "שְׁבוּ אִישׁ תַּחְתָּיו", ויש ללמוד מכך שנתנה תורה מקום לאדם שאיבד את שביתתו כְּתַחְתָּיו – כפי שיעור גופו, [וְכַמָּה הוא שיעור תַּחְתָּיו], גּוּפוֹ של אדם אורכו שָׁלֹשׁ אַמּוֹת, וְאַמָּה נוספת נדרשת כְּדֵי שיוכל לְפַשֵּׁט את יָדָיו וְרַגְלָיו, ונמצא שהשיעור הנצרך לאדם הוא ארבע אמות. אלו דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, גּוּפוֹ של אדם אורכו שָׁלֹשׁ אַמּוֹת, וְאַמָּה נוספת נדרשת כְּדֵי שֶׁיְּפַשֵּׁט – שיוכל ליטול חֵפֶץ מִתַּחַת מַרְגְּלוֹתָיו, וּמַנִּיחַ – ולהניחו תַּחַת מַרְאֲשׁוֹתָיו.

מבררת הגמרא: מַאי בֵּינַיְיהוּ – מה חילוק יש ביניהם בדין, הרי לדעת שניהם שיעור 'תחתיו' הוא ארבע אמות.

מבארת הגמרא: אִיבָּא בֵּינַיְיהוּ – החילוק ביניהם הוא לענין אם די בְּאַרְבַּע אַמּוֹת מְצוּמְצָמוֹת, או שצריך ארבע אמות מרווחות. לדברי רבי מאיר הסובר שהאמה הרביעית נדרשת כדי שיוכל האדם לפשוט ידיו ורגליו צריך ארבע אמות מרווחות, ואילו לדברי רבי יהודה הסובר שהאמה הרביעית נדרשת כדי שיוכל ליטול חפץ מתחת

המשך בעמוד קעח

מרגלותיו ולהניחו תחת מראשותיו די לזה באמות מצומצמות.

הגמרא מבררת כיצד מודדים ארבע אמות אלו: **אָמַר לֵיהּ רַב מְשַׁרְשִׁיָא לְבַרְיהּ** – לבנו, **כִּי עַיְילַתְּ לְקַמֵּיהּ דְּרַב פָּפָּא** – כאשר תכנס לפני רב פפא, **בָּעֵי מִינֵּיהּ** – שְׁאַל אותו שאלה זו. **אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁאָמְרוּ** חכמים ליתן לאדם שלא קנה שביתה בערב שבת, כיצד מודדים אותם, האם **בְּאַמָּה דִּידֵיהּ יַהֲבִינַן לֵיהּ** – נותנים לכל אדם ארבע אמות לפי שיעור אמה שלו, ונמצא שאדם גבוה יהיה שיעור ארבע אמות שלו גדול יותר משל אדם הנמוך ממנו, **אוֹ בְּאַמָּה שֶׁל קֹדֶשׁ יַהֲבִינַן לֵיהּ** – נותנים לכל אדם שיעור שוה של ארבע אמות, שבכל אמה יש ששה טפחים בינוניים, כפי מידת האמה שעשה משה רבינו במשכן.

וממשיך רב משרשיא ואומר לבנו, **אִם אָמַר לָךְ** – אם יאמר לך רב פפא **שְׁאַמּוֹת שֶׁל קֹדֶשׁ יַהֲבִינַן לֵיהּ** – שנותנים לכל אדם שיעור קצוב של ארבע אמות, כאמה של קודש שהיו בה ששה טפחים, אמור לו, **עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן מַה תְּהֵא עָלָיו**, כיצד יוכל לשכב בארבע אמות אלו, הרי ארוך הוא הרבה יותר משיעור זה. כלומר, כיצד נותן אתה שיעור קצוב לכל אדם, הרי ישנם אנשים גבוהים ביותר שלא די להם בשיעור זה.

וְאִם אָמַר לָךְ – ואם יאמר לך רב פפא **בְּאַמָּה דִּידֵיהּ יַהֲבִינַן לֵיהּ** – שמודדים לכל אדם לפי אמה שלו, **אֵימָא לֵיהּ** – אמור לו, **מַאי** **מַעְמָא לֹא קָתָנֵי לָהּ** – מדוע לא נשנה דין זה **לְנַבֵּי** המשנה במסכת כלים (פ"ז מ"א), **יֵשׁ שֶׁאָמְרוּ הַכֹּל לְפִי מַה שֶּׁהוּא אָדָם.** כלומר, המשנה שם מונה כמה דברים שמודדים אותם לכל אדם כפי גודלו, אך אינה מונה בתוכם את שיעור ארבע אמות לענין שבת, ואם אכן מודדים שיעור זה לכל אדם כפי גודלו מדוע אינו נמנה שם.

כִּי אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב פָּפָּא – כאשר בא בנו של רב משרשיא לפני רב פפא ואמר לו את דברי אביו, **אָמַר לֵיהּ** – אמר לו רב פפא, **אִי** **דַּיְיקִינַן כּוּלָּא הַאי** – אם היינו מדקדקים כל כך בכל הש"ס, לא היינו יכולים לתרץ את כל הדיוקים, וממילא **לֹא הֲוֵי תָּנֵינָן** – לא היינו שונים. ולגופו של ענין השיב לו, **לְעוֹלָם בְּאַמָּה דִּידֵיהּ יַהֲבִינַן לֵיהּ** – אכן מודדים ארבע אמות אלו לכל אחד כשיעור ארכו, **וְדָקָא קַשְׁיָא לָךְ** – ומה שהוקשה לך, **מַאי מַעְמָא לֹא קָתָנֵי** – מדוע לא נשנה דין ארבע אמות **נַבֵּי** המשנה במסכת כלים **'יֵשׁ שֶׁאָמְרוּ'.** התשובה לכך היא, **דְּלֹא פְּסִיקָא לֵיהּ** – אין ההלכה קבועה בזה, **מְשׁוּם דְּאֵיכָּא** – מאחר שיש אדם שהוא **נָפֵם בְּאֵבָרָיו**, דהיינו, שאיבריו קצרים למידת גופו, לפי שגופו בארוך בינוני ואילו ידו קצרה, ואדם כזה אין די לו בארבע אמות כפי שיעור אמה שלו, אלא צריך ליתן לו ארבע אמות בינוניות, כפי שיעור אמה של קודש, ומאחר ואין ההלכה קבועה בזה לא נשנה דין ארבע אמות במשנה שם.

שנינו במשנה (לעיל מה.–:): **הָיוּ שְׁנַיִם, מְקַצַּת אַמּוֹתָיו שֶׁל זֶה וכו'.** היו שלשה והאמצעי מובלע ביניהן, הוא מותר עמהן והן מותרין עמו, ושנים החיצונים אסורין זה עם זה. אמר רבי שמעון, למה הדבר דומה לשלש חצירות הפתוחות זו לזו וכו'.

הגמרא מבארת את מחלוקתם של רבי שמעון וחכמים. מבררת הגמרא: **לָמָּה לֵיהּ לְמֵימַר לְמַה הַדָּבָר דּוֹמֶה** – לשם מה הוצרך רבי שמעון לדמות דין שלשה אנשים לדין שלש חצירות.

מבארת הגמרא: **הָכִי קָאָמַר לְהוּ** – כך אמר להם **רַבִּי שִׁמְעוֹן לְרַבָּנָן, מִכְּדֵי** [–הרי] **לְמַה הַדָּבָר דּוֹמֶה**, כלומר, לְמַה יש לדמות את דין שלושת אנשים אלו, אשר החיצונים עומדים במרחק שמונה אמות זה מזה ואינם רשאים להשתמש זה עם זה, והפנימי עומד ביניהם ורשאי להשתמש עם כל אחד מהם, יש לדמות זאת לְדִין **שָׁלֹשׁ חֲצֵירוֹת הַפְּתוּחוֹת זוֹ לָזוֹ,** וְבנוסף לזה **פְּתוּחוֹת** כל אחת גם **לִרְשׁוּת הָרַבִּים,** ועירבו השתים החיצונות עם האמצעית, אך לא עירבו ביניהן. ומאחר ויש לדמותם זה לזה, אם כן תמה אני עליכם, **מַאי שְׁנָא הָתָם דִּפְלִיגְיתוּ** – מדוע שם לגבי שלש חצירות חולקים אתם עלי, וסוברים שמאחר והחיצונות אסורות להשתמש זו עם זו ממילא אסורות הן אף עם האמצעית, **וּמַאי שְׁנָא הָכָא דְּלֹא פְּלִיגְיתוּ** – ואילו כאן לגבי שלשה אנשים אינכם חולקים, אלא מודים אתם שרשאי האמצעי להשתמש עם החיצונים, אף שהחיצונים אסורים זה בזה.

מבררת הגמרא: **וְרַבָּנַן** – מה יענו חכמים על טענתו של רבי שמעון.

מבארת הגמרא: שחכמים סוברים שיש חילוק בין שלש חצירות לשלשה אנשים, משום **שֶׁהָתָם** – שם, לגבי שלש חצירות, **אֲווּשֵׁי דִּיוּרִין** – ישנם אנשים רבים הדרים בחצירות אלו, ולפיכך יש לחוש שלא יידעו כולם להזהר, ויבואו להוציא כלים ששבתו בחצר חיצונה אחת אל החצר החיצונה השניה דרך האמצעית, ודבר זה אסור לעשותו, מאחר שלא עירבו החיצונות אלו עם אלו, ולפיכך צריך לאסור את הטלטול על כל דיירי החצירות, אבל **הָכָא** – כאן, לגבי שלשה אנשים, **לֹא אֲווּשֵׁי דִּיוּרִין** – אין הדיירים מרובים, ויכולים החיצונים להזהר שלא לטלטל מזה לזה, ולפיכך אין לאסור עליהם לטלטל עם האמצעי העומד בתוך תחומם.

שנינו במשנה: **וּשְׁתַּיִם הַחִיצוֹנוֹת כו'** אסורות זו עם זו.

הגמרא מבררת את טעם האיסור בזה. מקשה הגמרא: **וְאַמַּאי** – מדוע החיצונות אסורות זו בזו, והרי **בֵּינַיִם דְּעָרְבֵי לְהוּ חִיצוֹנוֹת בַּהֲדֵי אֶמְצָעִית** – מאחר ועירבו דיירי החצירות החיצונות יחד עם החצר האמצעית, והניחו את העירוב בבית שבחצר האמצעית, **הַוְיָא לְהוּ חֲדָא** – נעשו כולם כדרים בבית אחד, דהיינו באותו הבית בו הניחו את העירוב, והותרו כולם להשתמש זה עם זה בכל הבתים והחצירות, ומדוע אסורות החיצונות זו עם זו.

מביאה הגמרא שני תירוצים על קושיא זו. מתרצת הגמרא: **אָמַר רַב יְהוּדָה, כְּגוֹן** – המשנה עוסקת באופן **שֶׁנָּתְנָה** החצר **הָאֶמְצָעִית עֵירוּבָהּ בָּזוֹ וְעֵירוּבָהּ בָּזוֹ.** דהיינו, שאין מדובר באופן שנתנו החיצונות את עירובן באמצעית, שאם היו עושים כן אכן היו נידונים כולם כדרים בבית אחד, והיו הכל מותרים זה בזה, אלא מדובר באופן שהאמצעית הניחה עירוב שני פעמים, האחד בבית שבחצר החיצונה האחת, והשני בבית שבחצר החיצונה השניה, ונמצא שהאמצעית נידונית כאילו דרה בשניהם, אבל החיצונות אינן נידונות כאילו דרות הן בבית אחד, ולפיכך אינן מותרות להשתמש זו עם זו אלא עם האמצעית בלבד.

תירוץ נוסף: **וְרַב שֵׁשֶׁת אָמַר, אֲפִילּוּ תֵּימָא** – אפילו אם תאמר שהמשנה עוסקת באופן **שֶׁנָּתְנוּ** החיצונות את **עֵירוּבָן בָּאֶמְצָעִית,** מכל מקום אין החיצונות מותרות זו בזו. **כְּגוֹן** – לפי שהמשנה עוסקת באופן **שֶׁנָּתְנוּהוּ**

בִּשְׁנֵי בָתִּים שבחצר האמצעית, דהיינו, דיירי החצר החיצונה האחת נתנו עירובם באחד מן הבתים שבחצר האמצעית, ואילו דיירי החצר החיצונה השניה נתנו את עירובם בבית אחר העומד בחצר האמצעית, ומאחר שלא נתנו עירובן בבית אחד אין דיירי החצרות החיצונות נידונים כדרים במקום אחד, ולפיכך אסורים הם זה בזה.

הגמרא מקשה על דברי רב ששת: **כְּמַאן** – כשיטת מי סובר רב ששת, המפרש ששנים שהניחו עירוב בשני בתים שבחצר אחת אינם נידונים כדרים יחדיו, האם הוא סובר **כְּשִׁיטַת בֵּית שַׁמַּאי. דְּתַנְיָא** – שהרי כך שנינו בברייתא, **חֲמִשָּׁה** אנשים הדרים בבתים שונים בחצר אחת, **שֶׁנָּבוּ אֶת עֵירוּבָן** – שגבו מכל אחד מדיירי החצר פת לצורך עירובי חצירות, **וּנְתָנוּהוּ** לעירוב זה **בִּשְׁנֵי בָתִּים** שונים העומדים בבית אחד, מקצת העירוב בכלי אחד, ומקצתו בכלי אחר, נחלקו התנאים האם העירוב מועיל באופן זה. **בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים אֵין עֵירוּבָן עֵירוּב, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים עֵירוּבָן עֵירוּב.**

וסברה הגמרא עתה, שאין חילוק בין עירוב המונח בבית אחד בשני כלים, לעירוב המונח בשני בתים שבחצר אחת, ונמצא שרב ששת הפוסל עירוב המונח בשני בתים סובר כדעת בית שמאי, ודבר זה תמוה הוא, שהרי כלל הוא בידינו שהלכה כבית הלל במחלוקתם עם בית שמאי.

מתרצת הגמרא: **אֲפִילּוּ תֵּימָא** – אפילו אם תאמר שרב ששת סובר כשיטת **בֵּית** הִלֵּל אין בכך קושיא, **עַד כָּאן לֹא קָאָמְרֵי בֵּית הִלֵּל הָתָם** – שלא אמרו בית הלל שם להכשיר את העירוב, **אֶלָּא** באופן שהוא מונח **בִּשְׁנֵי כֵלִים** העומדים **בְּבַיִת אֶחָד, אֲבָל** עירוב המונח **בִּשְׁנֵי בָתִּים** שבחצר אחת **לֹא** הכשירוהו בית הלל, ונמצא שדברי רב ששת הם כדעת הכל.

הגמרא מקשה על דברי רב יהודה ורב ששת: **אָמַר לֵיהּ רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב אַוְיָא לְרַב אַשִׁי, לְרַב יְהוּדָה קָשְׁיָא וּלְרַב שֵׁשֶׁת קָשְׁיָא** – יש להקשות בין על תירוצו של רב יהודה ובין על תירוצו של רב ששת.

והוא מפרש את דבריו, **לְרַב יְהוּדָה קָשְׁיָא** – יש להקשות על דברי רב יהודה, **דְּאָמַר** שהמשנה עוסקת **בְּגוֹן שֶׁנָּתָנָה** החצר **הָאֶמְצָעִית** את **עֵירוּבָהּ בָּזוֹ** – בחיצונה האחת, **וְעֵירוּבָהּ בָּזוֹ** – וכן הניחה עירוב נוסף אצל החצר החיצונה השניה. **וְעל כך** יש לתמוה, **בֵּינַן דְּעֵירְבָה הָאֶמְצָעִית בַּהֲדֵי חֲדָא** – יחד עם החצר **הַחִיצוֹנָה** האחת, **הָוְיָא לֵיהּ** – ונעשו שתיהן כאחת, **וְכִי הָדְרָה וְעֵרְבָה בַּהֲדֵי אִידָךְ** – וכאשר חוזרת האמצעית ומערבת עם החיצונה השניה, **שְׁלִיחוּתָהּ עֲבָדָה** – עושה היא זאת ממילא אף בשליחותם של דיירי החצר החיצונה הראשונה, ונעשו כולן כדרות בבית אחד, וממילא יש להתיר אף את דיירי החצרות החיצונות להשתמש זה עם זה.

וּלְרַב שֵׁשֶׁת קָשְׁיָא – והקושיא שיש להקשות על דברי רב ששת היא, כיצד ניתן להעמיד את המשנה באופן שנתנו דיירי החצרות החיצונות את עירובם בשני בתים שונים שבחצר האמצעית, הרי אם כך **תֵּיהֲוֵי** – יש לדונם **כַּחֲמִשָּׁה** אנשים **שֶׁשָּׁרוּיִין** – הדרים בבתים שונים **בְּחָצֵר אֶחָת, וְשָׁכַח אֶחָד מֵהֶן וְלֹא עֵירַב** עם חבריו, שהדין בזה **דְּאָסְרֵי אַהֲדֵי** – שהם אוסרים זה על זה, ואפילו אם עירבו שאר דיירי החצר זה עם זה אסורים כולם לטלטל מבתיהם לחצר. ואף כאן מאחר ודיירי החצרות החיצונות נידונים כדרים בשני בתים שונים בחצר האמצעית, ולא עירבו זה עם זה, ולפיכך אסורים הם זה עם זה, אם כן יאסרו אף על הדרים בחצר האמצעית להוציא מבתיהם אל החצר.

הגמרא מתרצת את שתי הקושיות: **אָמַר לֵיהּ רַב אַשִׁי** לרב אחא בריה דרב אויא, **לֹא לְרַב יְהוּדָה קָשְׁיָא וְלֹא לְרַב שֵׁשֶׁת קָשְׁיָא** – אין להקשות לא על תירוצו של רב יהודה ולא על תירוצו של רב ששת. והוא מפרש את דבריו. **לְרַב יְהוּדָה לֹא קָשְׁיָא** – אין להקשות על דברי רב יהודה מדוע אין האמצעית עושה את שליחותה של החיצונה, **דְּבֵינַן דְּעֵירְבָה לָהּ אֶמְצָעִית בַּהֲדֵי חִיצוֹנָה** – שמאחר ועירבו דיירי האמצעית עם דיירי החיצונה, **וְאילו דיירי הַשְּׁתַּיִם הַחִיצוֹנוֹת בַּהֲדֵי הֲדָדֵי לֹא עֵירְבוּ** – לא הניחו עירוב אלו עם אלו, ובזה **גַּלְיָא דַּעְתֵּיהּ** – גילו דיירי החצר החיצונה הראשונה את דעתם, **דְּבָהָא נַיְחָא לֵיהּ** – שטוב בעיניהם להניח עירוב עם דיירי האמצעית, **וּבְהָא לֹא נַיְחָא לֵיהּ** – אך לא טוב בעיניהם להניח עירוב עם דיירי החצר החיצונה השניה, ולפיכך אי אפשר לומר שדיירי האמצעית יהיו שליחים של דיירי החיצונה האחת לערב עם דיירי החיצונה השנית.

וּלְרַב שֵׁשֶׁת לֹא קָשְׁיָא – וכמו כן אין להקשות על דברי רב ששת, שהרי זה כחמשה הדרים בחצר אחת ולא עירב אחד מהן, משום **שֶׁאִם אָמְרוּ** חכמים שעל ידי העירוב נעשו המניחים כאילו הם **דִּיּוֹרִין** – דרים באותה חצר שהניחו בה העירוב לענין **לְהָקֵל** על המניחים, שיהיו רשאים לטלטל מחצרם לחצר שהניחו בה העירוב, האם **יֹאמְרוּ** חכמים שנידונים הם כ**דִּיּוֹרִין** [–דרים] באותה חצר לענין **לְהַחֲמִיר,** שאם הניחו שנים עירוב בחצר אחת ולא עירבו זה עם זה יאסרו את החצר על אלו הדרים בה מתחילה, הרי אין הם דרים שם בפועל. ונמצא, שאף על פי שהניחו דיירי החצרות החיצונות את עירובם בחצר האמצעית, ונידונים הם כדרים בה לענין להקל עליהם שיהיו רשאים לטלטל מחצרם לחצר האמצעית, מכל מקום אינם נידונים כדרים בה לענין להחמיר, ולפיכך אף שלא עירבו זה עם זה אינם אוסרים את החצר על אלו הדרים בה מתחילה.

הגמרא מביאה מחלוקת אמוראים בביאור דברי רבי שמעון במשנה ובשיטת חכמים החולקים עליו: **אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, זוֹ** – מימרא זו שנתבארה לעיל (מה:) במשנה, לגבי שלוש חצירות הפתוחות זו לזו ופתוחות לרשות הרבים, שאם עירבו החיצונות עם האמצעית ולא עירבו זו עם זו, היא מותרת עמהן והן עמה ורק החיצונות אסורות זו עם זו, היא **דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֲבָל חֲכָמִים** חולקים בזה, **וְאוֹמְרִים שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת אֲחֵרוֹת** [–החצר האמצעית] **מְשַׁמְּשׁוֹת לִשְׁתֵּי רְשׁוּיוֹת** [–החצרות החיצונות], כלומר, ששתי החצרות החיצונות רשאיות להשתמש עם החצר האמצעית, שמאחר ועירבו עמה רשאיות הן לטלטל חפצים ששבתו בחצרותיהן אליה, **אֲבָל לֹא** רשאיות **שְׁתֵּי הָרְשׁוּיוֹת** החיצונות להיות **מְשַׁמְּשׁוֹת לְרְשׁוּת אֲחֵרוֹת** האמצעית, דהיינו, שאין היא רשאית להשתמש עמהן, שמאחר ועירבה עם שתיהן והן לא עירבו זו עם זו נמצא שנמשכת היא אחריהן לשני צדדים שונים, ולפיכך אסורה היא בשתיהן.

נמצא לדברי רב, שבין לרבי שמעון ובין לחכמים רשאים דיירי החצרות החיצונות להשתמש עם האמצעית, ונחלקו לגבי דיירי החצר האמצעית, שרבי שמעון מתיר אף להם להשתמש עם החיצונות, וחכמים אוסרים.

וממשיך רב יהודה ואומר, **כִּי אֲמָרִיתָהּ קַמֵּיהּ דִּשְׁמוּאֵל** – כאשר אמרתי מימרא זו של רב לפני שמואל, נחלק עליו, **וְאָמַר לִי,**